

Leve de melkmuil en andere verhalen

Op de affiche van Tristero's laatste theaterstuk ligt een stad in puin. Gebouwen storten in, mensen lopen weg, de armen in de lucht geheven. Hier heerst onheil, chaos en paniek. En over dat alles heen, over alle drukte, staat in grote letters gedrukt: *Tristero doet modern*. Het is een titel die ronkt als een slogan, en waarbij je je - als bij een trailer voor een oude rampenfilm - zo een tune kunt voorstellen. Zo van: *TaTaTaTääM*.

Nochtans valt niets daarvan te bespeuren, wanneer je aan het begin van de voorstelling een blik op het speelvlak werpt: leren fauteuils, een keurige eetkamer, een wandkast en een toonbank met bijbehorende kok erachter. Ten huize van Tristero is alles piekfijn, met vaasjes op tafel en het kristal in de kast. Hier heerst orde, netheid en kleinburgèrdom. Maar achter de façade van dit alles, zo vertellen de eerste scènes al, wacht de chaos. Open een deur van deze porseleinkast en er komt een olifant aangedonderd. Zo van: *DaDaDaDääM*.

Tristero, het Brusselse ensemble waarin Peter Vandenbempt een nieuwe bende acteurs rond zich

heeft geschaard, baseerde zich voor zijn nieuwste stuk op proza van de Poolse Nobelprijswinnaar Witold Gombrowicz. Aan de hand van improvisaties op situaties uit onder meer diens debuut *Ferdydurke* uit 1937 en *Kosmos* uit 1965 ontstond een draaiboek van dolkomische sketches die samen veel weg hebben van een avondje Gaston en Leo, of Slisse en Cesar. Zelfs van het beklemmende, burgerlijk-groteske universum van Gombrowicz zelf, en dat is een compliment voor die laatste. Gombrowicz was de man die enkel de mens in zijn onrijpe staat waardevol vond. Want wat af is en dus identiteit heeft, is steriel. Wat onaf is, kan nog alle kanten op. Geheel in die geest kun je op de personages in *Tristero doet modern* geen wissel trekken. Zelfs het begrip 'personage' is hier al te bepalend. Achter de type-tjes van burgermannetjes, geestelijken, moderne echtparen en salonromanciers schuilt in wezen een man zonder eigenschappen, een vormeloze tronie, een lege bakkes, die gelaatstrekken krijgt naargelang de situaties waarin hij belandt.

Dat verloopt niet, zonder geweld. Of het nu gaat om een scène uit het

leven van familie Jongmens die van dochterlief een buitenechtelijk kind wil omdat dat zo heerlijk modern is, om een onderonsje van schrijvers die voor hun poetica's op de vuist gaan of over kunstroof: steeds zit achter het masker van sociale

'Tristero doet modern' gaat op tournee

omgangsvormen een vergaande agressie. Onophoudelijk probeert men de ander te indoctrineren, in te vullen, kortom, zijn identiteit te bepalen. Alleen dochter Zutka lijkt hieraan te ontsnappen. Ze omringt zich in een cordon sanitaire van zwijgent.

Wat bij Gombrowicz een donkere visie is op de mens als weerloze marionet, wordt bij de jongens van Tristero finaal overvleugeld met een portie aanstekelijke humor. Het is

theater in permanente ontsporing, kólder over Kunst, lol over Literatuur, satire op Snobisme. Niets laten deze melkmuilen in maatpak over-eind, peren vliegen in de lucht, gezichten worden smoelen, de olifant vertrappt het porselein. Waar-na ten slotte de rommel keurig wordt opgeruimd. Niets gebeurd, niets aan de hand.

Schijnbaar sluit dit theater naadloos aan bij de heersende trend van vrolijke anarchie op de planken, die bij sommige jongere gezelschappen een haast anti-intellectualistische bijklank krijgt. Maar deze dramaturgisch knap onderbouwde avond is meer dan billenkletserij. Tussen de nonsens schemert een subversieve levenshouding door. Die van Gombrowicz, die de snotneus boven de wijsneus verkoos. De bulderende lach die daarvan uitgaat, rammelt aan de kettingen. Zo van: *HaHaHaHääH*.

Myriam Van Imschoot

Tristero doet modern op 22/4 om 20.30 uur in Stuc (016/20.81.33), op 26/4 om 20.30 uur in Netwerk Aalst (053/78.89.91), op 3/5 om 17 uur op het Victoriafestival in Gent (09/269.09.69), op 13/5 om 20 uur GC Ten Weyngaert (02/347.16.86).

Om naar het toilet te mogen gaan, moet eerst de vinger worden opgestoken. Zo ook in 'Tristero doet modern'.

(Foto Jos Verhoogen)